

Föreningens eller organisationens namn

Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola

Organisationsnummer

802425-5310

Kontaktperson

Förnamn

Efternamn

E-post

Telefon

Kort bakgrund till varför ni söker miljöbidrag

Stiftelsen driver verksamheten Ingmarsö Kulturlandskap med syfte att bevara Ingmarsös vackra jordbrukslandskap och förhindra att kulturmarkerna växer igen. Bidrag har erhållits från Leader Stockholmsbygd för stängsling och reparation av taket på Norrgårdens ladugård för att denna ska gå att använda för att ha får i vintertid. Bidraget omfattar dock inte medel till iordningställande och installationer i ladugården vilket är nödvändigt.

Beskriv vad ni söker bidrag för och vad ni vill uppnå (syfte och mål)

Stallet i ladugårdens undre våning har inte använts för djur på många år och ett nytt golv behöver gjutas samt vatten och el behöver dras in. Inredning behöver byggas.

Motivera förslaget

De får som finns i dag på Ingmarsö har inget permanent vinterviste. Djuren har hittills inhysts provisoriskt i växthus mm. Om vi får ett permanent djurstall som är större än tidigare kan vi ha en rationell djurhållning och utöka djurantalet vilket är nödvändigt för att kunna hålla markerna öppna.

Beskriv aktiviteterna för åtgärden samt när ni planerar genomföra dem

I dag är endast delar av golvet gjutet i betong, resten är jordgolv. Nytt golv ska alltså gjutas. Det saknas vatten- och elanslutning som ska installeras. Inredning i form av kättrar ska byggas. Åtgärderna är tänkta att genomföras under hösten 2017.

Redovisa kostnaderna för åtgärden ni söker bidrag för samt hur pengarna ska användas

Framdragning av vatten och elektricitet: 20 000kr
Ledningsschakt: 10 000kr
Gjutning av nytt betonggolv, material: 20 000kr
Inredning i stallet, material: 10 000kr
Totalt: 60 000kr
Golv och inredning utförs med eget ideellt arbete.

Beskriv hur ni planerar att utvärdera hur åtgärden bidrog till syfte och mål

Vi kommer att utvärdera hur det nu större antalet djur har förbättrat Ingmarsös kulturlandskap.

Har ni sökt eller fått ytterligare medel för insatsen ni söker för nu?

- Ja
 Nej

Övriga kommentarer

(Försökte bifoga fler filer men det verkar som det bara går med en)

Innehåll

Beskrivning

Mål

Bakgrund

Projektorganisation

Långsiktig organisation

Stiftelsens åtagande

Förankring

Åker och betesmark

Djurmängd

Djurstall

Personalresurs

Samarbete mellan öar

Projekt steg 1

Finansiering

Risk- och möjlighetsanalys

Bilaga 1 Deltagare i arbets- och referensgrupp

Bilaga 2 Långsiktig vision

Beskrivning

De öppna markerna riskerar att växa igen på grund av för få betande djur.

Projektet ska bidra till att den åker- och betesmark som i dag finns på Ingmarsö fortsätter att brukas av djurhållare på Ingmarsö och att markerna hålls öppna för framtida generationer av öbor. Kompetens och struktur för denna landskapsvård ska byggas upp i god tid innan det sker en märkbar nedtrappning av Ingmarsös nu verksamma bondgård. För att långsiktigt möjliggöra en rationell djurhållning i syfte att upprätthålla det öppna jordbrukslandskapet krävs initialt investeringar i jordbruksutrustning och stängsel samt reparation av ladugård och vägavsnitt, som vi nu söker stöd till. I projektet kommer en långsiktig samverkansform att byggas upp med huvudman och utförare i syfte att möjliggöra samordnad betesdrift på marker hos olika markägare.

Mål

Målet med det långsiktiga projektet är att den åker- och betesmark som i dag finns på Ingmarsö fortsätter att brukas av djurhållare och att markerna hålls öppna för framtida generationer av öbor. Detta kräver djur och engagerade människor på ön. Se vidare bilaga 2.

Målet med detta första delprojekt är att få igång ett organiserat samarbete mellan yngre djurhållare som startat upp sin djurhållning på Ingmarsö relativt nyligen och markägare med igenväxningshotade betesmarker, att erbjuda en ladugård för fårskötsel i mindre skala och ta

fram en ansökan för gårdsstöd och miljöersättning för flera av de marker som ingår i projektet (alternativt få fram en förberedd ansökan). Stiftelsen behöver lära sig att söka gårdsstöd och miljöersättning för betesmarker, samordna djurhållare och ta in djurhållare som landskapsvårdsentreprenörer. Stiftelsen ska bygga upp en fungerande organisation för att samordna landskapsvård på Ingmarsö.

Bakgrund

Ingmarsös jordbrukslandskap har under flera hundra år varit i stort sett oförändrat. Ängarna har betats och åkrarna har brukats med växelbruk. De senaste 50 åren har Ingmarsös nuvarande bonde förtjänstfullt brukat de flesta markerna. Ingmarsös bondgård har börjat trappa ned. Antalet nötkreatur har minskat från 16 st år 2010 till 6 st år 2016. Ingmarsös kulturlandskap riskerar att växa igen på grund av för få betande djur. Åren 2010–2013 bedrev Ingmarsö byalag ett projekt för betesrestaurering av dessa marker med stöd av UROSS Leader. Träd och buskar avverkades på marker som brukats på 60-talet. Betesmarkerna stängslades med fasta stängsel. De har sedan betats med inlånade nöt från Brottö Gård och får från djurhållare på Ingmarsö varvid markerna åter öppnats. Ingmarsös nuvarande bonde får jordbruksstöd för Långvarpet på en knapp ha.

Projektorganisation

Hösten 2013 bildades en arbetsgrupp för att säkra att dagens brukande kommer att fortsätta. Grunden är insikten att djurhållning och jordbruk behövs för landskapsvården på hela ön. Arbetsgruppen består av 4 personer med en referensgrupp på 7 personer med olika kompetenser, varav sju sysslar med djurhållning i mindre skala. I projektorganisationen finns både bofasta och fritidsboende samt både företagare och personer som arbetar ideellt för bygden och naturen. Till projektgruppen knyts de verksamma bönderna på Ingmarsö och Brottö för kompetensöverföring. Projektet är underställt Ingmarsö Byalag, som är en ideell förening som ska verka för bästa utveckling av gemensamma intressen på Ingmarsö inom områden som inte hanteras av andra föreningar på ön.

Långsiktig organisation

År 2006 bildades stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola med Österåkers kommun och Ingmarsö byalag som stiftare. Stiftelsens fastighet Ingmarsö 1:5 är taxerad som näringsfastighet med jord och skogsbruk. Byalaget har beslutat att stiftelsen, som har både gård och operativ verksamhet, ska vara huvudman och samlande kraft för att hålla jordbrukslandskapet öppet och organisera betet på den mark som Ingmarsös nuvarande bonde inte sköter.

Stiftelsens åtagande

Stiftelsen åtar sig att vara en samlande kraft och via skrivna avtal föra över utförandeansvaret på djurhållarna.

Stiftelsen

- arrenderar för en symbolisk summa markägares betes- och/eller åkermark.
- söker jordbruksstöd, främst s.k. miljöersättning för betesmark och andra relevanta miljöersättningar från Jordbruksverket.
- skriver avtal med djurhållarna som, under det 5-åriga åtagandet, åtar sig att beta all den mark som får jordbruksstöd.
- samordnar betesaktiviteter mellan olika djurhållare.
- prioriterar tillsammans med djurhållarna vilka marker som i första hand ska betas.
- utser en person som agerar skiljedomare när olika intressenter inte är överens.

Förankring

Alla boende på Ingmarsö, såväl fastboende som fritidsboende, är automatiskt medlemmar i Ingmarsö byalag. Byalaget tar emot frivilliga bidrag, som dock inte är ett villkor för medlemskap. De boende har ett stort förtroende för Byalaget som genom åren även har upparbetat ett gott samarbete med kommunledningen. Genom den breda referensgruppen kommer många personer med olika infallsvinklar direkt till tals i projektet. Utöver de två markägare som är med i referensgruppen har hittills ingående diskussioner hållits med ytterligare två markägare, vilka har visat sig vara mycket positiva till projektet. Den enkätundersökning som har genomförts visar att många är intresserade av att projektet genomförs.

Under sommaren kommer projektgruppen tillsammans med Byalaget att ha ett informationsstånd på Ingmarsödagen, som är den stora gemensamma aktiviteten på ön. Genom fotomontage kommer man att visa hur det kommer att se ut på ön om betet upphör. Dessutom kommer man att inbjuda till informationsträffar i öns bygdegård och genomföra fältvandringar där betesmarkerna besöks och syftet med projektet diskuteras.

Åker och betesmark

Total areal på Ingmarsö är ca 32 ha, varav 16 ha åker och 16 ha betesmark. Lantbrukaren brukar sedan årtionden förtjänstfullt en stor del av denna areal. Av de återstående 12 ha betesmark anses det realistiskt att få betesstöd för ca 10 ha.

Djurmängd

En blandad boskap håller landskapet öppet på bästa sätt, varför en kombination av traditionella nötkreatur/Highland Cattle/Angus tillsammans med får och hästar vore att föredra.

Lantbrukaren har i år dragit ned på antalet djur och har nu endast 6 nötkreatur på sin mark året om och ytterligare 6 kalvar på sommaren.

För närvarande finns 10 får och 5 hästar på den övriga marken året om.

Djurstall

Det finns i dag ingen ladugård på Ingmarsö som uppfyller dagens krav på djurhållning. Fåren hyses för närvarande över vintern i ett växthus vilket måste betraktas som en mycket tillfällig lösning. Hästägaren har vinterstall för sina djur, och lantbrukaren har ett mindre djurstall för lösdrift.

Norrgårdens ladugård kan, trots att den inte är rationell, användas för får i mindre skala om ventilation installeras. Ladugårdens stomme har restaurerats genom praktisk utbildning på byggnadsvårdsläger tillsammans med Svenska byggnadsvårdsföreningen och med ekonomiskt stöd från Riksantikvarieämbetet genom Länsstyrelsen.

Personalresurs

driver genom sitt företag Ö-tölt hästverksamheten.
driver tillsammans med och fårverksamheten.

Samarbete mellan öar

På Ulviks gård på Möja finns ett modernt djurstall med plats för över hundra får. Gården har besökts och möte har hållits med Henry Tengvall, som har varit med och skapat gården, för att diskutera ett samarbete mellan öarna. Denna gård har fått nya arrendatorer som vi ännu inte har träffat. För att öka betestrycket på Ingmarsö vill vi hyra sommarfår från Möja. När detta kan ske och hur många vi kan få, får kommande diskussioner visa. Från fall till fall kan även några nötkreatur lånas in från Brottö gård även om denne lantbrukare inte vill ingå något formellt avtal. Samarbete sker även med liknande verksamheter på öarna Svartsö och Äpplarö.

Projekt steg 1

Projektet kommer att drivas genom en serie projektmöten med arbets- och referensgruppen. Projektet innehåller följande moment:

1. Reparation av ladugårdens tak på Norrgården.

Taket är mycket dåligt och det regnar in.

För att kunna använda ladugård och loge för djurhållning måste taket repareras. Dessutom behöver det raserade snedtaket över traktorplats byggas upp.

2. Reparation av vägstycke

En stor del av betesmarken ligger på den sydöstra delen av Ingmarsö. För att komma dit måste man passera ett vägparti som är helt raserat och tillhör Norrgården. Denna väg måste repareras.

3. Stängsling

Stängsel för en längd om 2,5 km behövs för de hagar som ännu inte har fasta stängsel.

Dessutom behövs ett antal grindar av olika utförande för att boende och det rörliga friluftslivet ska kunna passera hagarna utan besvär och utan att grindarna av misstag lämnas öppna.

4. Maskiner och redskap

Ett antal maskiner och redskap behövs för att möjliggöra en rationell drift. En mindre traktor med frontlyft och lastbrygga behöver införskaffas liksom en vagn för att transportera vatten till betesmarkerna. Röjsågar behövs för att hålla efter kraftigare växtlighet. Även en utfodringshäck och en balhylsa behövs.

5. Markberedning

Hjälp från nuvarande bonde med plöjning och harvning behövs för att restaurera vissa marker som är på väg att växa igen.

6. Organisation och samordning

I Stiftelsen Norrgårdens regi, ska projektet bygga upp en fungerande organisation som säkrar att betesmarker som inte brukas av Ingmarsö bondgård blir hävdade. Idén är att Stiftelsen ska ansvara för att arrendera och söka miljöersättning för betesmarker som ligger spridda hos olika markägare och att Stiftelsen tecknar avtal med entreprenörer i djurhållning.

7. Affärsplan

En affärsplan tas fram för fårskötsel-företag (ett företag skapas) som syftar till att få igång företag för landskapsvård och försäljning av naturbeteskött och skinn.

8. Kommunikationsinsatser

Under somrarna kommer projektgruppen tillsammans med Byalaget att ha informationsstånd på Ingmarsödagen som är den stora gemensamma aktiviteten på ön. Dessutom kommer man att inbjuda till en informationsträffar i öns bygdegård. Fältvandringar dit alla intresserade bjuds in kommer att göras där betesmarkerna besöks och syftet med projektet diskuteras.

9. Administration och ekonomi

Utöver arbets- och referensgruppernas egen tid behövs konsulthjälp för ekonomiredovisning.

Finansiering

Utöver bidrag från Leader Stockholmsbygd kommer egen tid att investeras.

Framtidsanalys

Risker:

- Formen för relationen mellan huvudman och brukare (åtaganden, fördelning av kostnader etc.) blev inte tydlig och attraktiv. Problem och osämja uppstår.

Förebyggande åtgärd: Planera noga och var öppen med att diskutera olika negativa scenarier.

- Djurhållningen är utformad på ett sådant sätt att de ur naturvårdsperspektiv mest prioriterade markerna för beteshävd inte hävdas. Djurhållningen bidrar inte (eller inte i tillräcklig omfattning) till lokalt kretslopp med foderproduktion. Mycket vinterfoder

köps in från fastlandet eller andra öar. Djurhållningen baseras i hög grad på stödutfodring.

Förebyggande åtgärd: Var noga med förutsättningarna och revidera verksamheten, inte bara ekonomin, varje år.

Möjligheter:

- Efterfrågan på kött och skinn ökar liksom det allmänna positiva omdömet, vilket gör det möjligt att restaurera ytterligare gamla betesmarker och eventuellt även skogsbete.
- Odlingslandskapets biologiska mångfald bevaras och utvecklas.
- Arbetstillfällen skapas för djurhållning och turistverksamhet.
- Kött och skinn lokalproduceras och närslaktas samt säljs till de boende på ön.
- Turistnäringen utvecklas genom hästridning och den positiva inverkan boskap har på besökare.
- Genom fler turistaktiviteter skapas förutsättningar för nya paketeringar av upplevelser för besökare.
- De boende ser så positivt på boskapsverksamheten att många är villiga att lämna ett frivilligt bidrag antingen som en arbetsinsats med djuren eller som ett ekonomiskt bidrag.

Bilaga 1

Detaljerad beskrivning av deltagare i arbetsgruppen och referensgruppen.

Arbetsgruppen

, som är , har hela sitt liv haft anknytning till Ingmarsö genom att familjen har fritidshus på ön. är yrkesverksam ekolog och arbetar med skötselplaner, naturinventeringar och ekosystemtjänstkartläggningar i naturvårds- och exploateringsuppdrag. har arbetat ideellt med naturvård och bygdefrågor på Ingmarsö i många år, bl.a. i föreningen Norrgårdens Vänner och i två UROSS Leader-projekt: Ingmarsö Naturvårdsprojekt, som syftade till att restaurera betesmarker, och projektet Brottö–Ingmarsö–Finnhamn friluftskarta.

och på Ingmarsö. Medlem i styrelserna för Ingmarsö Byalag och Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola (Norrgårdsstiftelsen).

är och har arbetat som byggprojektledare med vårdlokaler.

på Ingmarsö sedan 1971. Ingår sedan bildandet 2006 i styrelsen för Norrgårdsstiftelsen. Har som lägerledare drivit byggnadsvårdsläger för Svenska byggnadsvårdsföreningen tillsammans med Norrgårdstiftelsen på Ingmarsö i 6 år och med Statens Fastighetsverk i 2 år. är yrkesverksam inom.

på Ingmarsö sedan 1960. Var med och bildade Ingmarsö Byalag 1997 och satt fram till 2013 med i dess styrelse, under åren 2001–2013 som ordförande. Ingår sedan 2014 i styrelsen för Norrgårdsstiftelsen. Ordförande i Västra Femsunds Tomtägarförening, Ingmarsö, sedan 2014. Deltog ideellt som projektledare i Ingmarsö Naturvårdsprojekt, ett UROSS Leader-projekt, under tiden 2010–2013. är yrkesverksam inom snickeri- och inredningsbranschen.

Adjungerad till arbetsgruppen

på Ingmarsö och sedan 5 år djurhållare med får. är yrkesverksam inom mediebranschen och har arbetat som projektledare/producent/personalchef inom MTG-koncernen.

Referensgruppen

, på Ingmarsö. Hyr sommarfår från Ulviks gård på Möja.

på Ingmarsö. Driver företaget Ö-tölt med islandshästar. Driver även bed & breakfastverksamheten åt Norrgårdsstiftelsen.

på Ingmarsö och sedan 5 år djurhållare med får. är yrkesverksam i och på Ingmarsö.

, se ovan.

på Ingmarsö och sedan 5 år djurhållare med får. är yrkesverksam som sjöbefäl inom handelsflottan.

på Ingmarsö och markinnehavare i egenskap av arrendator. Driver företaget . Har varit djurhållare med får.

på Ingmarsö och sedan 5 år djurhållare med får.
är och yrkesverksam

Bilaga 2

Långsiktig vision

Visionen för detta projekt är att den åker- och betesmark som finns i dag på Ingmarsö fortsätter att brukas av djurhållare på Ingmarsö och att markerna hålls öppna för framtida generationer av öbor. Detta uppnås med engagerade människor och djur året om på Ingmarsö, eftersom gödsel måste återföras till jorden. Den biologiska mångfalden har bibehållits och utökats.

För att beta all mark på ön behövs 75 får eller en blandning av får/nöt/häst motsvarande detta betestryck. En rationell ladugård på 250 kvm avpassad för denna djurmängd enligt Hushållningssällskapets ritning finns uppförd på Norrgården, och den nuvarande ladugården och logen används som komplement till den nya. Den erhållna gödselmängden räcker för att ekologisk bruka åkrarna med växelbruk mellan vall och spannmål.

Samarbete finns mellan öarna Ingmarsö, Brottö, Äpplarö, Svartsö och Möja för att hjälpa varandra att på ett praktiskt, ekonomiskt och ekologiskt sätt driva jordbruk och hålla markerna öppna på de olika öarna.

Öborna ser fördelarna med de öppna landskapen och står i kö för att köpa de köttlådor som säljs lokalt efter slakt på ö-slakteriet Tavastboda på Värmdö, dit djuren transporteras av sina ägare i ett lugnt tempo.

Ingmarsö har en ung bonde som kan leva på verksamheten eller flera deltid arbetande.

De som driver turistverksamhet på ön skapar olika upplevelsepaket tillsammans med djurhållarna och ökar sin omsättning med hästridning, "kosläpp", ladugårdsbesök och den positiva inverkan boskap har på besökare. Detta ger en gynnsam atmosfär som får flera unga från Ingmarsö att flytta tillbaka hem efter skolgång på fastlandet. Detta drar till sig fler unga familjer, och skolans framtid är tryggad. Ingmarsö är en livskraftig ö med stor framtidstro.

Som positiva effekter skapas arbetstillfällen för vidareutveckling inte bara av köttprodukter utan även av grönsaker och hantverk.

Norrgårdsstiftelsen är den samlande kraften för det öppna landskapet under Ingmarsö Byalag. Det har blivit allmänt accepterat av öborna att man lägger ett frivilligt bidrag till djurhållningen på samma sätt som man betalar den tvingande vägavgiften. Ingmarsö har skapat sin egen lilla "skärgårdsstiftelse" som tillhandahåller de förutsättningar som behövs för att en ung man eller kvinna ska kunna bli bonde utan att ha ärvt en gård.

